

AARHUS

Augustenborggade 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70 22 93 30
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10 C
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148

Lige adgang til retshjælp i Danmark – opsøgende retshjælp i fængsler og udsatte boligområder

I Danmark har vi en vision om, at alle skal have lige adgang til retshjælp på tværs af sociale, økonomiske og personlige ressourcer eller geografisk opholdssted¹. Adgangen til retshjælp er særlig vigtig for landets udsatte borgere, da retshjælpen er med til at øge retssikkerheden for disse. Problemet med den retshjælp vi har i dag er, at der ikke sættes nok midler af til opsøgende retshjælpsarbejde. I Den Sociale Retshjælps Fond arbejder vi for at alle borgere får den hjælp, som de har ret til. Dette gælder landets indsatte, som ultimo december 2017 mister adgangen til retshjælp i fængslerne. Derudover har socialt udsatte på forsorgshjem, væresteder og i udsatte boligområder ikke længere den samme adgang til retshjælp som før, da projektperioden for vores opsøgende arbejde er udløbet.

I det følgende vil vi argumentere for, hvorfor det giver mening at afsætte midler til Fængselsrejseholdet og opsøgende retshjælp ud fra et samfundsmæssigt perspektiv. Fængselsrejseholdet er det eneste tilbud i Danmark, som giver indsatte gratis gældsrådgivning og juridisk rådgivning.

Ifølge Justitia, der er en af de førerende juridiske tænketanke i Danmark, giver det mening at afsætte midler til opsøgende retshjælp, blandt andet fordi det kan have samfundsmæssige konsekvenser, hvis vi ikke gør det. Juridisk rådgivning er en fundamental forudsætning for få indsatte på rette kurs, da mange indsatte kæmper med juridiske problematikker i fængslet. Det kan for eksempel være forberedelse på deltagelse i kommunale møder, hjælp til at søge tilskud til eksempelvis tandlægehjælp og boligstøtte, viden om overførselsindkomster, samt vejledning i mulighederne for at finde en bolig, når de engang kommer ud. Derudover har de indsatte mulighed for at få hjælp til genetablering af kontakt til børn, mulighed for at få eventuel gammel skattegæld eftersat mv. Mulighederne for hjælp er mange. Fængselsrejseholdet hjælper de indsatte med at lægge en plan for, hvad der skal ske med bolig, job, uddannelse, gæld mm. som er vigtigt, når de er færdige med afsoningen, og ikke længere har kontakt til Kriminalforsorgen eller i tilsyn ved KiF. Formålet med projektet er at få så mange som overhovedet muligt til at leve en kriminalitetsfri tilværelse, hvor de tidligere kriminelle kan blive til gavn for samfundet i stedet for en belastning. *Overblik giver overskud*, og hvis vi skal resocialisere, bliver vi nødt til at hjælpe de indsatte til at få et overblik over deres liv.

Udover at gratis juridisk rådgivning i fængslerne er en fordel for samfundet i forhold til at mindske kriminaliteten, så er Fængselsrejseholdets arbejde også med til at aflaste kommunerne og ansatte i Kriminalforsorgen, da Fængselsrejseholdet varetager nogle af de opgaver, som andre offentlige instanser ellers burde sørge for. På mange måder kan Fængselsrejseholdets arbejde ses som et supplement til Projekt God Løsladelse, som i dag har problemer med at koordinere, hvem der skal varetage hvilke opgaver i forhold til de indsatte løsladelse. Der hvor Fængselsrejseholdet særligt er brugbart i kombination med Projekt God Løsladelse er i forhold til gæld. Arbejdsbyrden med kreditorforhandlinger, indhentelse af overblik over gælden, stopning af abonnementer mv., er så tung, at såvel Kriminalforsorgens som kommunernes sagsbehandlere har svært ved at finde den fornødne tid hertil. Derudover er kompetencerne til at se forældelse, aftale henstand mv., ofte ikke indeholdt i socialrådgivernes kompetencefelt, hvorfor Rejseholdet også her er en samarbejdspartner og ikke en konkurrent.

¹ Justitia 2017: Sammenfatning: Den danske retshjælpsmodel – er der lige adgang til hjælp?

AARHUS

Augustenborggade 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70 22 93 30
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10 C
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148

Som et supplement til den juridiske rådgivning giver Fængselsrejseholdet også gældsrådgivning i danske fængsler, arresthuse, pensioner og KIF-afdelinger. I Fængselsrejseholdets erfaringsrapport ses det, hvordan efterspørgslen efter gældsrådgivning er stigende blandt de indsatte. Grundet de høje sagsomkostninger sidder mange indsatte i gæld resten af livet. De indsatte får derfor hjælp til at lægge et budget, får udarbejdet en betalingsevneberegning mv., således der både er overblik i forhold til faste udgifter, men også i forhold til eventuelt afdragsordning ved SKAT, eller endnu værre – hvor meget SKAT må lønindeholde. Det giver de indsatte et økonomisk overblik, når de får hjælp af vores gældsrådgivere, og chancen for at samfundet får dets penge retur vil derfor stige.

Hvis vi skal fortsætte det gode arbejde, som Fængselsrejseholdet udfører i dag, kræver det en samfundsmæssig investering i bedre resocialisering af kriminelle i Danmark. I dag er Fængselsrejseholdet de indsattes eneste mulighed for at få retshjælp, da de indsatte ikke har mulighed for at opsøge retshjælpsorganisationerne selv. Derudover har rådgiverne i Fængselsrejseholdet den fordel, at de indsatte stoler på dem, og er mere lydhøre overfor dem ift. de fængselsbetjente og socialrådgivere, de omgås med til hverdag, da disse har en dobbeltfunktion overfor de indsatte.

Udover at der skal være økonomisk støtte til den opsøgende retshjælp i Kriminalforsorgens institutioner, mener Den Sociale Retshjælps Fond også, at det vil gavne udsatte borgere, hvis der gives tilskud til opsøgende retshjælp i udsatte boligområder. Risikoen for at havne i en kriminel løbebane er forhøjet i disse områder, så det vil gavne samfundet, hvis vi sætter præventivt ind og får hjulpet de udsatte borgere, før det går galt. Der er både sociale og økonomiske fordele for samfundet ved en sådan indsats. Derudover vil det gavne borgerne at få juridisk rådgivning, da det kan give dem et overblik over deres livssituation.

Den Sociale Retshjælps Fond startede i 2012 Det Juridiske Rådgivningsteam, som netop arbejder med opsøgende retshjælp. De befandt sig særligt i området omkring Langkærparken ved Aarhus. Derudover kom Det Juridiske Rådgivningsteam på mange herberger, væresteder og forsorgshjem i Aarhus. Der var stor succes med projektet, der desværre stoppede i juni 2017 pga. manglende midler. Blandt de udsatte er der stor efterspørgsel efter den opsøgende retshjælp, så det er beklageligt, at vi ikke længere kan yde denne service, da vi oplever et reelt ønske om dette blandt vores udsatte borgere. Den Sociale Retshjælps Fond er bekendt med, at der eksisterer andre tilbud, som arbejder på gadeplan, men problemet med disse er, at de kun yder lettere juridisk rådgivning. Den Sociale Retshjælp Fond ønsker muligheden for, at hjælpe borgerne med mere komplekse juridiske problemstillinger, som ikke kan løses på stående fod. Derudover er det værd at bemærke, at borgere, som vi får fat i ved de opsøgende besøg ikke selv ville have henvendt sig til en Retshjælpsorganisation og efterspurgt hjælp – ofte ville de blot have accepteret en afgørelse.

Ønsket fra Den Sociale Retshjælps Fond er, at Fængselsrejseholdet fremover vil få fast økonomisk støtte, så vi sikrer den resocialiserende funktion mange år endnu. Desuden arbejder vi for, at den opsøgende retshjælp i udsatte boligområder igen kan sættes i gang, så vi igen kan løfte det præventive arbejde i vores samfund.